

fi compass
EJRŽF

plėtojant ESIF finansinių priemonių taikymą

Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas

Finansinės priemonės

Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo bendrai finansuojamos finansinės priemonės – tai darnus ir efektyvus būdas investuoti į augimą, žmones ir verslo plėtrą žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose bei remti Integruotą jūrų politiką. Jomis remiamos įvairios plėtros kryptys taip sukuriant poveikį daugybei paramos gavėjų, o kartu sudaromos galimybės sugrąžintas fondų lėšas investuoti dar kartą.

Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF) yra vienas iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų, kuriuo remiamas Bendrosios žuvininkystės politikos (BŽP) ir ES integruotos jūrų politikos įgyvendinimas.

EJRŽF biudžetas 2014–2020 m. siekia 6 mlrd. EUR. Fondo parama teikiama žvejybai (įskaitant duomenų rinkimą ir kontrolę), akvakultūrai ir perdirbimui, taip pat tvariam žuvininkystės ir akvakultūros regionų plėtojimui ir Integruotai jūrų politikai.

EJRŽF parama gali būti teikiama kaip subsidijos ir vis dažniau kaip finansinės priemonės.

2007–2013 m. išskyrus kelias valstybes nares, tarp jų – Latviją ir Nyderlandus, finansinės priemonės nebuvo plačiai taikomos įgyvendinant tuometinio Europos žuvininkystės fondo (EŽF) investicijas.

Finansinės priemonės

- lėšos sugrįžta atgal į biudžetą;
- lėšų srautas yra atsinaujinantis, t. y. sugrąžintos lėšos gali būti investuojamos iš naujo toje pačioje srityje;
- tinka finansiškai gyvybingiems projektams, t. y. tokiems, kurie, tikėtina, generuos pakankamai pajamų, kad galėtų lėšas grąžinti;
- sudaro galimybes pritraukti finansavimą iš kitų šaltinių, taip pat ir privačių, bei taip padidinti investicijas ypač tuose sektoriuose ar srityse, kuriose susiduriama su finansavimo prieinamumo iššūkiais;
- gali būti teikiamos paskolų, garantijų ar investicijų į nuosavą kapitalą forma;
- gali remti pasiūlos pusę ir taip prisidėti prie rinkos plėtros;
- gali būti derinamos su subsidijomis;
- gali būti valdomos nacionalinių ar regioninių bankų, tarptautinių organizacijų tokių kaip Europos investicijų bankas ar Europos investicijų fondas, finansinių tarpininkų ir vadovaujančiųjų institucijų (tik paskolų ir garantijų atveju).

Įvertinus finansinių priemonių pranašumus, 2014–2020 m. jos gali būti naudojamos siekiant **visų teminių tikslų** ir, tikimasi, kad dėl supaprastintų ir lankstesnių įgyvendinimo modelių bus plačiai naudojamos.

Finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, **gali būti naudojamos įgyvendinant valstybių narių iš EJŖŽF finansuojamų veiksmų programų investavimo prioritetus**. Jos gali būti taikomos įgyvendinant daugelį EJŖŽF finansuojamų priemonių, **nustačius rinkos trūkumus**, t. y. kai bankų finansavimas nėra prieinamas ir (arba) privatus sektorius neinvestuoja.

Finansinės priemonės gali prisidėti siekiant šių EJŖŽF prioritetų:

- skatinti konkurencingą, aplinkosaugos požiūriu tvarią, ekonomiškai gyvybingą ir socialiai atsakingą žvejybą ir akvakultūrą;
- skatinti BŽP įgyvendinimą;
- skatinti subalansuotą ir integracinį žvejybos ir akvakultūros regionų teritorinį plėtojimą;
- skatinti Sąjungos integruotos jūrų politikos (IJP) plėtojimą ir įgyvendinimą, papildant sanglaudos politiką ir BŽP.

Finansinės priemonės gali būti taikomos visų tipų žvejybos ir akvakultūros sektorių paramos gavėjams, kurie įgyvendina pajamas generuojančius projektus. Didelėms perdirbimo sektoriaus įmonėms parama gali būti teikiama tik finansinių priemonių forma. Dėl santykinai mažo EJŖŽF biudžeto papildomai numatoma galimybė siekti sinergijos panaudojant kitas finansines priemones, remiamas ar numatomas remti 2014–2020 m. laikotarpiu iš ERPF, ESF ar EŽŪFKP.

Gali būti įgyvendinamos įvairios EJŖŽF remiamos finansinės priemonės.

- **Paskolos** gali būti teikiamos tose srityse, kur įprastas rinkos skolinimas (pavyzdžiui, iš bankų) neprieinamas, arba jos gali būti teikiamos palankesnėmis sąlygomis nei įprastai rinkoje – taikant mažesnę palūkanų normą, ilgesnį grąžinimo terminą ar nustatant mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus. Pavyzdžiui, paskolos gali būti teikiamos žvejams ir jų šeimoms įvairinti pajamas ir vystyti alternatyvias veiklas – žūklės turizmą, teikti maitinimo paslaugas, veiklą pradantiems jauniems žvejams pirmajam žvejybos laivui įsigyti arba investicijoms energijos vartojimo efektyvumui didinti žvejybos laivuose.
- **Mikrokreditai** – mažos apimties paskolos teikiamos asmenims, kurie neturi galimybių pasiskolinti rinkos sąlygomis, paprastai nustatant trumpą paskolos grąžinimo terminą ir nereikalaujant įkeisti turto arba nustatant mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus, pavyzdžiui, paskolos žvejams selektyviems žvejybos įrankiams įsigyti, kuriamai pridėtinei vertei padidinti ar produkcijos kokybei pagerinti arba projektams pagal bendruomenių iniciuotas vietos plėtros strategijas įgyvendinti.

- **Garantijos**, kuriomis skolintojui užtikrinama, kad suteiktas kapitalas bus grąžintas tuo atveju, jei paskolos gavėjas tampa nepajėgus paskolą grąžinti. Tai atveria galimybes skolintis iš komercinių finansavimo šaltinių toms investicijoms, kurios laikomos labai rizikingomis, pavyzdžiui, inovatyviems projektams perdirbimo sektoriuje ar akvakultūroje arba projektams, susijusiems su jūrų išteklių išsaugojimu.
- **Investicijos į nuosavą kapitalą** – investicijos į įmonės kapitalą investuotojui perleidžiant dalį arba visas įmonės akcijas. Tokiu būdu investuotojas turi galimybę kontroliuoti įmonės veiklą bei uždirbti iš įmonės pelno. Gali būti investuojama skirtingais verslo gyvavimo etapais, tačiau viešojo sektoriaus remiamos investicijos į nuosavą kapitalą vykdomos ankstyvosios stadijos (parengiamosios stadijos ir veiklos pradžios) metu. Kapitalo grąža priklauso nuo verslo augimo tempų ir pelningumo, ji gaunama investuotojui pardavus įsigytas įmonės akcijas kitam investuotojui arba atliekant pirminį viešą akcijų siūlymą. Investicijos į nuosavą kapitalą tinkamiausios aukštesnės rizikos veikloms arba įmonėms, pasižyminčioms dideliu augimo potencialu, pavyzdžiui, išbandančioms inovatyvias tvarias technologijas akvakultūroje ar perdirbime.

Finansinės priemonės gali būti derinamos su subsidijomis ir kitomis paramos formomis. Dažnu atveju dar prieš pritraukiant investicijų fondus būtina tinkamai pasiruošti investicijų įgyvendinimui, todėl iš EJRF taip pat gali būti remiama konsultacinė ir kita pagalba.

Finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš EJRF, gali paskatinti ilgalaikę plėtrą ir sektoriaus bei investavimo galimybių diversifikaciją, remiant veiklas tose srityse, kur investicijos yra nepakankamos, bei ekonomiškai gyvybingus projektus, taip atveriant naujas galimybes rinkoje. Jos taip pat gali sukurti platesnes galimybes investuotojams ir finansiniams tarpininkams. Prieinamumas prie finansavimo žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose veikiančioms įmonėms paprastai reikalauja didesnių kaštų ir yra sudėtingesnis. Daugelyje valstybių narių šie sektoriai finansinių įstaigų laikomi aukštesnės rizikos sektoriais. Vis dėlto projektai tampa patrauklesni finansinėse priemonėse dalyvaujant viešajam sektoriui ir užtikrinant rizikos dalijimąsi.

Daugiau informacijos

EJRŽF: 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo ir kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2328/2003, (EB) Nr. 861/2006, (EB) Nr. 1198/2006 bei (EB) Nr. 791/2007 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 1255/2011. OJ L149 2014 m. gegužės 20 d.

ESIF programų finansinių priemonių gairės vadovaujančiosioms institucijoms:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesfunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Informacija apie finansinių priemonių ex ante vertinimo metodiką:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Konsultacinės pagalbos dėl ESIF finansinių priemonių platforma,
„fi-compass“ svetainė:

<http://www.fi-compass.eu/>

Daugiau informacijos apie Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, kitų Europos struktūrinių ir investicijų fondų reglamentavimą, taip pat įgyvendinimo ir deleguotuosius aktus:

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_lt.htm

Informacija apie valstybės pagalbos taisykles žuvininkystės ir akvakultūros srityje:

http://ec.europa.eu/fisheries/state_aid/index_lt.htm

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg